

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC

«Razılaşdırılıb»:

Azərbaycan Respublikası
Maliyyə Nazirliyinin
Dövlət Sığorta Nəzarət Xidmətinin reisi vəzifəsini
müvəqqəti icra edən

N. C. Kərimov

2009-cu il

«Təsdiq edirəm»:

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC-nin İdarə
Heyətinin sədri

R. B. Əhmədov

2009-cu il

AVTONƏQLİYYAT VASİTƏLƏRİNİN KOMPLEKS SİĞORTASI

QAYDALARI

“Azərbaycan Sənaye Sığorta” ASC
2009

MÜNDƏRİCAT.....1**ANLAYIŞLAR:.....****SİĞORTANIN SİNİFLƏRİ**

Bu Qaydalar fiziki şəxslərin sahibliyində olan avtoneqliyyat vasitələrinin tam sığortası növü üzrə aşağıdakı sığorta siniflərini əhatə edir:

- avtoneqliyyat vasitələrinin sığortası;
- avtoneqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin sığortası;
- fərdi qəza və xəstəlik sığortası.

ANLAYIŞLAR:

Əgər məzmununda başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qaydalarda istifadə olunan termin və anlayışlar aşağıdakı mənaları daşıyır:

Sığortaçı – Azərbaycan Sənaye Sığorta ASC.

Sığortalı – sığortaya görə haqq ödəyən və faydalanan şəxsin olmadığı halda Sığortaçıdan sığorta ödənişini almaq hüququna malik olan Sığorta müqaviləsinin tərəflərindən biri.

Sığortalanmış şəxslər – bu Qaydaların məqsədləri üçün sığorta hadisəsi zamanı Avtoneqliyyat vasitəsində olan və ya ona minən, yaxud ondan çıxan və ya düşən səlahiyyətlandırılmış Sürücü və/və ya Sərnişinlərdir.

Faydalanan şəxslər - bu Qaydaların məqsədləri üçün Sığortalanmış şəxs, o öldüyü halda isə onun varisləri Faydalanan şəxslər hesab olunurlar.

Sığorta ödənişi – Sığortalının əmlakına və ya digər əmlak maraqlarına dəyən zərərin əvəzinin ödənilməsi üçün Sığortaçı tərəfindən ödənilən pul vəsaitləri.

Şərtsiz azadolma məbləği- hər hansı bir ziyanın (zərərin) Sığortaçı tərəfindən ödənilməyən hissəsi.

Səlahiyyətlandırılmış sürücü –Sığorta müqaviləsində göstərilən və ya Sığortaçı tərəfindən başqa cür təsdiq olunmuş, nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və ya sürücülük vəsiqəsinin verilməsini nizamlayan qaydalara əsasən nəqliyyat vasitəsini idarə etmək üçün hüquq verilmiş və məhkəmə qərarı və ya digər səlahiyyətli orqanın qərarına əsasən nəqliyyat vasitəsini idarə etmək hüququndan məhrum edilməmiş şəxs.

Avtoneqliyyat vasitəsi – Sığorta müqaviləsində göstərilən, bu sığorta qaydalarına uyğun olaraq sığorta olunmuş və ya istismarı ilə əlaqədar sığorta təminatının verildiyi nəqliyyat vasitəsi.

Avtoneqliyyat vasitəsinin istismar edilməsi – Avtoneqliyyat vasitəsi ərizə formasında göstərilmiş məqsədlərə müvafiq olaraq istismar olunması.

Avtoneqliyyat vasitəsinin tam məhv olması – Sığorta hadisəsi nəticəsində Avtoneqliyyat vasitəsinə dəymiş zərərin aradan qaldırılması (təmiri) üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin ümumi məbləğinin sığorta məbləğinin 75%-ni və ya ondan daha artıq məbləği təşkil etməsi halında, Avtoneqliyyat vasitəsi tam məhv olmuş sayılır.

Tibbi məsrəflər – Avtoneqliyyat vasitəsinin qəzaya düşməsi nəticəsində sığortalanmış şəxsin zəruri olaraq məruz qaldığı və sənədləşdirilmiş sığorta hadisəsi ilə bağlı olan tibbi xərclər.

Ərizə - Sığorta olunmaq məqsədi ilə Sığortalı tərəfindən doldurulan ərizə forması. Ərizə formasında Sığorta edilən obyektə aid olan və Sığortalı tərəfindən göstərilən bütün məlumat və halların həqiqətə uyğun və dolğun olması bu Sığorta müqaviləsinin əsas şərtidir.

Sərnişin- sığorta hadisə zamanı nəqliyyat vasitəsinin içərisində olan, lakin onun idarə edilməsinə aidiyyəti olmayan şəxslər.

Bölmə 1. AVTONƏQLİYYAT VASİTƏSİNƏ DƏYMIŞ ZƏRƏRİN SİĞORTASI**Maddə 1. Avtonəqliyyat vasitəsi**

Avtonəqliyyat vasitəsi istehsalçı tərəfindən nəzərdə tutulmuş bütün komplekti ilə birlikdə sığortalanmış hesab olunur.

Sığorta müqaviləsində ayrıca olaraq göstərilədiyi hallar istisna olmaqla, maqnitofonlar (Avtonəqliyyat vasitəsinin istehsalı zamanı istehsalçı tərəfindən quraşdırıldığı hallar istisna olmaqla), radio ötürücü vasitələr, telefonlar, radar detektorları və ya hər hansı digər rabitə vasitələri və ya onların köməkçi aksesuarları, skanlaşdırma cihazları, televizorlar, ötürücü qurğu və stereo sistemləri də daxil olmaqla bütün aksesuarlar və cihazlara münasibətdə bu sığorta ilə təminat verilmir.

Maddə 2. Sığorta məbləği

2.1. Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş və Sığortaçının məsuliyyətinin son həddi hesab olunan sığorta məbləği tərəflərin razılığı əsasında müəyyən olunur və Avtonəqliyyat vasitəsinin Sığorta müqaviləsinin bağlandığı yerdə və tarixdə olan faktiki dəyərindən (bazar qiymətindən) artıq ola bilməz.

2.2. Əgər Avtonəqliyyat vasitəsi üzrə Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta məbləği onun faktiki dəyərindən (bazar qiymətindən) artıqdırsa, onda sığorta təminatı, Sığorta müqaviləsinin bağlandığı tarixə sığorta məbləğinin Avtonəqliyyat vasitəsinin faktiki dəyərindən (bazar qiymətindən) artıq olan hissədə etibarsız sayılır.

Maddə 3. Sığorta riskləri

Aşağıdakı hadisələrin (Sığorta hadisələri) təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişi sığortaçı tərəfindən həyata keçirilir:

- 3.1. Yol nəqliyyat hadisəsi (toqquşma, aşma, düşmə);
- 3.2. Yanğın, öz-özünə alışma;
- 3.3. Təbii fəlakət;
- 3.4. Avtonəqliyyat vasitəsinin oğurlanması, qaçırılma zamanı Avtonəqliyyat vasitəsinə ziyan vurulması, Avtonəqliyyat vasitəsinin hissələrinin oğurlanması, ön və arxa şüşələrin və pəncərələrin sınıması və üçüncü şəxslərin digər qeyri-qanuni hərəkətləri;
- 3.5. Avtonəqliyyat vasitəsinə daşların dəyməsi və ya əşyaların düşməsi.

Maddə 4. 1-ci Bölməyə aid xüsusi istisnalar

Aşağıda qeyd olunan hallarda sığorta təminatı verilmir:

- 4.1 Bu qaydaların 20-ci maddəsində müəyyənləşdirilmiş əsaslarla.
- 4.2 Sığorta müqaviləsi ilə ayrı qayda müəyyənləşdirilməyibse;
 - 4.2.1 Sığorta hadisəsinin nəticəsində Avtonəqliyyat vasitəsinin digər hissələrinin də eyni vaxtda zədələnməsinin baş verdiyi hallar istisna olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin hərəkəti zamanı təkər şinlərinin və disklərinin zədələnməsi;
 - 4.2.2 Dəyərdən düşmə;
 - 4.2.3 Avtonəqliyyat vasitəsinin vəziyyətini onun sığorta hadisəsindən əvvəlki vəziyyəti ilə müqayisədə yaxşılaşdıran hər hansı təmir və ya dəyişdirilmə;
 - 4.2.4 Əldən çıxmış fayda və digər dolaylı itkilər;
 - 4.2.5 Avtonəqliyyat vasitəsinin bütövlükdə və ya onun ayrı-ayrı hissə və qovşaqlarının təbii aşınması, onun əmtəə görünüşünün itməsi, istehsalat və ya təmir zamanı buraxılmış nöqsanlar;
 - 4.2.6 Avtonəqliyyat vasitəsinin hissələrinin nasazlığının yağlama vasitələrinin sızması, nəqliyyat vasitəsinin daxilinə xarici əşyaların və maddələrin düşməsi (hidro zərbə və s.) nəticəsində baş verdiyi hallar da daxil olmaqla, avtonəqliyyat vasitəsinin istismarı nəticəsində onun hissələrinin, qovşaqlarının və ya aqreqlərinin sınıması, sıradan çıxması və ya nasaz vəziyyətə düşməsi;
 - 4.2.7 Tentin zədələnməsi və ya oğurlanması - yük avtomobilləri, minik avtomobillərinin yük daşıyan modifikasiyaları, qoşqu və yarımqoşquların sığortası zamanı;
 - 4.2.8 Avtonəqliyyat vasitəsinin və ya ona sahibliyin dələduzluq, mənimsəmə və ya aldatma niyyətilə qəsdən fakt haqqında yalan təsvir yaratmaq məqsədilə digər şəxsə könüllü verilməsi nəticəsində Sığortalıya dəyən zərər;
 - 4.2.9 Sığortalının, səlahiyyətləndirilmiş sürücünün və ya sərnişinlərin sığorta hadisəsinin baş vermə anında nəqliyyat vasitəsində olan əmlakına vurulan ziyan və ya belə əmlakın məhv olması;
 - 4.2.10 Hər hansı təmir vasitəsinin və ya alətinin oğurlanması;
 - 4.2.11 Aşağıdakı hallar istisna olmaqla, qarajda və ya qapalı vəziyyətdə saxlanılmadığı hallarda, Avtonəqliyyat vasitəsinin oğurlanması, oğurluğa cəhdin, vandalizmin və ya qərəzli hərəkətlərin nəticəsində Avtonəqliyyat vasitəsinin məhv edilməsi və ya ona maddi ziyanın dəyməsi nəticəsində yaranan zərər:
 - i) Bütün qapıların, pəncərələrin və digər dəliklərin istehsalçının nəzərdə tutduğu vasitələrlə qapadılması və açarların həmin vasitələrdən aralı və təhlükəsiz yerdə saxlanması;
 - ii) Belə birbaşa maddi ziyan və ya oğurluq ilə əlaqəli olan hər hansı sığorta vəsatətinin (tələbinin) zorakı daxil olmanın baş verməsini sübut edən dəlillərlə əsaslandırılması;
 - iii) Avtonəqliyyat vasitəsinin təchiz edildiyi, Sığortaçıya bildirilmiş və onunla razılaşdırılmış siqnalizasiya və/və ya Avtonəqliyyat vasitəsinin mühafizəsinin digər sistemlərinin işlək vəziyyətdə olması və istifadə edilməsi;

4.2.12 yazılı və ya şifahi formada olmasından asılı olmayaraq girov, şərtli satış, icarə və ya digər müqavilə və yaxud hər hansı razılaşma əsasında qanuni şəkildə girov saxlayan, alıcı, icarədar və ya Avtoneqliyyat vasitəsi üzərində qanuni sahibliyi həyata keçirən digər şəxs tərəfindən saxlanılan Avtoneqliyyat vasitəsinin qeyri-qanuni satışı, mənimsənilməsi və ya gizlədilməsi;

4.2.13 Sığortalının sığorta hadisəsi yerini müvafiq dövlət orqanının əməkdaşlarını və sığorta şirkəti əməkdaşlarını gözləmədən (təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardımın göstərilməsi halı istisna olmaqla) tərk etməsi halında (Sığortalının hadisə yerini tərk etməsi, Sığortaçı, sığorta hadisəsinin səbəblərinin araşdırılmasından tam və ya qismən məhrum edirsə).

Maddə 5. Sığorta müqaviləsi

Bu bölmə əsasında bağlanan Sığorta müqaviləsinə görə Sığortaçı, həmin Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta haqqı müqabilində Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu qaydaların 3-cü maddəsində qeyd olunan hadisələrin (Sığorta hadisələri) təsiri nəticəsində Avtoneqliyyat vasitəsi, həmin Avtoneqliyyat vasitəsinin təmir edilməsi və ya dəyişdirilməsini zəruri edən dərəcədə zədələnersə, məhv olarsa və ya oğurlanarsa və belə zədələnmə, məhv və ya oğurluq bu qaydaların 4-cü maddəsində öz əksini tapan istisnaların qüvvəsi altına düşməzsə, Sığortaçı Sığortalıya belə zədələnmənin, məhvin və ya oğurluğun nəticəsində dəymiş zərərin əvəzini bu Qaydalarla nəzərdə tutulan qaydada ödəmə, zədələnməmiş neqliyyat vasitəsinin əvəz edilməsi və ya təmir edilməsi (Sığortaçının öz mülahizəsi əsasında) yolu ilə, Sığorta müqaviləsində hər bir neqliyyat vasitəsi üçün nəzərdə tutulan sığorta məbləği çərçivəsində ödəyəcək.

Maddə 6. Sığorta ödənişi

6.1 Sığortaçı Sığortalıya dəymiş zərərin əvəzini aşağıdakı qaydada ödəyir:

- i) Avtoneqliyyat vasitəsinə qismən ziyan vurulması halında aşağıdakı məbləğlərdən ən az olanı:
 1. ziyan vurulmuş Avtoneqliyyat vasitəsinin texniki və xarici vəziyyətinin ziyanın vurulduğu andan əvvəl olan vəziyyətinə qaytarılması üçün zəruri olan təmir xərcləri;
 2. onun zədələnməmiş müvafiq hissələrinin eyni növlü və keyfiyyətli hissələrlə dəyişdirilməsi xərcləri;

Ehtiyat hissələrinin əvəzinin ödənilməsi xərcləri sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş aşınma (köhnəlmə) faizinə (sığorta şəhadətnaməsində nəzərdə tutulmuş faiz dərəcəsi) müvafiq olaraq azalır.

- ii) Avtoneqliyyat vasitəsinin tam məhv olması halında aşağıdakı məbləğlərdən ən az olanı:
 1. Sığortalının Avtoneqliyyat vasitəsinin qalıqlarına olan hüquqlarından imtina etməsi halında, Avtoneqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsinin baş vermə anından sonrakı vəziyyətinə uyğun gələn bazar qiyməti çıxılmaqla, onun sığorta hadisəsinin baş vermə anından əvvəlki bazar qiyməti,
 2. ziyan dəymiş Avtoneqliyyat vasitəsinin eyni növlü, keyfiyyətli və işlək vəziyyətli digər Avtoneqliyyat vasitəsi ilə əvəz edilməsi xərcləri;
 3. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş Avtoneqliyyat vasitəsi üzrə müəyyən edilmiş sığorta məbləği.
- iii) Avtoneqliyyat vasitəsinin oğurlanması halında aşağıdakı məbləğlərdən ən az olanı:
 1. Oğurlanmış Avtoneqliyyat vasitəsinin eyni növlü və keyfiyyətli digər Avtoneqliyyat vasitəsi ilə əvəz edilməsi xərcləri;
 2. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş Avtoneqliyyat vasitəsi üzrə müəyyən edilmiş sığorta məbləği.

Avtoneqliyyat vasitəsinin təmir xərcləri Sığortaçının (və yaxud Sığortaçının təyin etdiyi Assistans şirkətinin) seçdiyi təcrübəli təmir emalatxanaları tərəfindən aparılmış ilkin hesablamalar əsasında müəyyən edilir.

6.2 Sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən zərərlərin azaldılması üçün çəkilmiş zəruri və əsaslandırılmış xərclər:

Həmin xərclərə münasibətdə bu Qaydalar əsasında həyata keçirilən sığorta ilə təminat verilməsi şərtilə, Avtoneqliyyat vasitəsinə birbaşa ziyan vurulması nəticəsində Sığortalının məruz qaldığı zəruri yedəkləmə və saxlama xərcləri də daxil olmaqla, Sığorta müqaviləsi ilə təminat verilən zərərlərin azaldılması məqsədi ilə çəkilən zəruri, əgəlabatan və sənədləşdirilmiş xərclər. Yuxarıda sadalananlardan asılı olmayaraq, yedəkləmə və saxlama xərclərinə münasibətdə verilən sığorta təminatı Sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləğinə əlavə olacaq və heç bir halda ziyan vurulmuş Avtoneqliyyat vasitəsi üzrə Sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləğinin 7,5%-ni aşmayacaq.

Maddə 7. Qismən sığorta

Avtoneqliyyat vasitəsinin sığortası üzrə müqavilədə müəyyən edilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında), sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir.

Maddə 8. Qalıqlara olan hüququn keçməsi

8.1. Avtoneqliyyat vasitəsinin tam məhvi və ya onun oğurlanması nəticəsində Sığortalıya dəymiş zərərin əvəzini ödəmiş və yaxud onun ayrı-ayrı hissələrini dəyişdirmiş Sığortaçı qalıqlara olan hüquqlarından istifadə etmək qərarına gələrsə, Sığortalının Avtoneqliyyat vasitəsinə və ya onun dəyişdirilmiş hissəsinə olan hüquqları, Sığortaçıya keçir. Bu halda, Sığortalı həmin

hüquqların Sığortaçıya keçməsi üçün bütün zəruri tədbirləri (o cümlədən, müvafiq icra həkimliyi orqanlarında avtonəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatdan çıxarılması və Sığortaçının adına qeydiyyata salınması ilə bağlı olan işləri) öz hesabına görməlidir. Lakin Sığortalı Sığortaçının razılığı olmadan əmlaka olan hüquqlarından ikincinin xeyrinə imtina etmək hüququna malik deyildir.

8.2. Oğurlanmış Avtonəqliyyat vasitəsi sığorta ödənişinin verilməsindən əvvəl və ya sonra aşkar edilərsə, Sığortaçının öz mülahizəsi əsasında Avtonəqliyyat vasitəsinə özündə saxlamaq və yaxud onu Sığortalıya qaytarmaq hüququ vardır. Sonuncu halda Avtonəqliyyat vasitəsinə görə alınmış sığorta ödənişi Sığortaçıya geri qaytarılmalıdır. Bu halda Sığortaçı Avtonəqliyyat vasitəsinə yalnız oğrunun və ya oğurların vurduğu zərərə görə bu qaydaların müddəaları və istisnalarına müvafiq olaraq məsuliyyət daşıyacaq.

Bölmə 2. MÜLKİ MƏSULİYYƏT SİĞORTASI

Maddə 9. Sığorta müqaviləsi

- 9.1. Bu bölmə əsasında bağlanan Sığorta müqaviləsinə görə Sığortaçı, həmin Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta haqqı müqabilində Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində Avtonəqliyyat vasitəsi Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və 2-ci Bölməyə aid olan Xüsusi İstisnalarda göstərilmiş səbəblərdən fərqli səbəblər üzündən üçüncü şəxsə bədən xəsarəti yetirilməsi, onun ölümü və ya onun əmlakına ziyanın dəyməsi ilə nəticələnən və Sığortalının hüquqi məsuliyyətinin yaranmasına səbəb olan qəza törədərsə, Sığortaçı Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş məsuliyyət həddi çərçivəsində Sığortalıya, onun ödəməyə hüquqi məsuliyyət daşdığı və Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və 2-ci Bölməyə aid olan Xüsusi İstisnaların qüvvəsi altına düşməyən zərərlərin əvəzini aşağıda göstərilən qaydada ödəyəcəkdir.
- 9.2. Sığortaçı hətta Sığortalıya qarşı irəli sürülmüş tələb və ya iddiaların əsassız, saxta və ya yalan olması halında belə ölüm, bədən xəsarəti və ya əmlaka ziyan vurulması ilə əlaqədar olaraq Sığortalıya qarşı irəli sürülmüş tələb və ya iddialarla bağlı Sığortalını müdafiə etmək hüququna və belə tələb və iddiaların araşdırılması və həllində tam sərbəstliyə malikdir. Lakin, Sığortaçı həyata keçirilmiş sığorta ödənişlərinin nəticəsində Sığorta müqaviləsində təsbit olunmuş və onun məsuliyyət həddini ifadə edən məbləğin bitməsi halında, hər hansı tələb və ya məhkəmə qərarları ilə bağlı məbləği, yaxud iddianın müdafiəsi ilə əlaqədar məhkəmə və digər xərcləri ödəməyəcək.
- 9.3. Bu Sığorta müqaviləsi üzrə mülki məsuliyyət sığortası nəqliyyat vasitələri sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə tələb olunan məsuliyyət hədlərindən artıq olan məsuliyyətə qarşı sığorta təminatı verir.
- 9.4. Avtonəqliyyat vasitəsi Azərbaycan Respublikasının ərazisindən kənar, lakin sığorta müqaviləsində göstərilmiş ərazi həddləri çərçivəsində yerləşdikdə, sığorta təminatı hər hadisə üçün həmin ölkənin Nəqliyyat Vasitəsi Sahiblərinin Mülki Məsuliyyətlərinin İcbari Sığortası Qanunu ilə müəyyənləşdirilmiş hədd məbləğində şərtsiz azadolma məbləğinin tətbiq edilməsi şərti ilə verilir.
- 9.5. Məsuliyyəti sığortalanan şəxsin hüquqi şəxs olması halında, həmin hüquqi şəxslə yanaşı Sığorta müqaviləsində Səlahiyyətləndirilmiş Sürücü kimi göstərilən onun işçilərinin məsuliyyəti də sığortalanmış hesab edilir.

Maddə 10. 2-ci Bölməyə aid xüsusi istisnalar

Əgər Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta ilə aşağıdakılara təminat verilmir:

- 10.1 Sığortalının işçisinin Avtonəqliyyat vasitəsinin sərnəşini olarkən Sığortalı ilə əmək münasibətlərindən irəli gələn peşə vəzifələrinin icrası zamanı və bununla bağlı ölməsi və ya bədən xəsarəti alması nəticəsində yaranan məsuliyyət;
- 10.2 Sığortalının Avtonəqliyyat vasitəsinin sərnəşini kimi hərəkət edən hər hansı ailə üzvünə münasibətdə yaranan məsuliyyət;
- 10.3 Sığortalının hər hansı müqavilə ilə öz üzərinə götürdüyü və belə müqavilənin mövcud olmaması halında yarana bilməyən hər hansı məsuliyyət;
- 10.4 Avtonəqliyyat vasitəsinin altında olan hər hansı körpüyə, viaduka, nəqliyyat magistralına və ya bunlara bənzər başqa tikiliyə Avtonəqliyyat vasitəsinin titrəməsi və ya onun daşdığı yükün çəkisinin ağırlığı nəticəsində dəyən ziyan.
- 10.4.1. Əldən çıxmış fayda və ya digər dolayı zərərlər üçün məsuliyyət;
- 10.4.2. Cərimələr və ya mənəvi zərərlər üçün təminat ödəmək öhdəliyi;
- 10.5 Çirklənmə, buxarlanma, his, tüstü, işlənmiş qaz, turşular, qələvilər, toksik kimyəvi maddələr, mayələr və ya qazlar, materialların tullantıları və ya qıcıqlandırıcı təsiri olan başqa zəhərli və çirkləndirici maddələrin torpağa, atmosfərə və hər hansı su kanallarına və ya hovuzlara ifraz edilməsi, axması və ya tullanmasından irəli gələn məsuliyyət.

Maddə 11. Sığorta ödənişi

Sığortaçı Sığortalının aşağıdakı xərclərinin əvəzini ödəyir:

- 11.1 Sığortaçının ilkin razılığı əsasında Sığortalı ilə üçüncü şəxslər arasında məhkəmədən kənar razılaşma əsasında müəyyən edilmiş təminat öhdəliklərinin məbləği;
- 11.2 Üçüncü şəxslərə zərər vurulması ilə əlaqədar olaraq, məhkəmə qərarı ilə Sığortalının üzərinə qoyulan təminat ödənişlərinin məbləği;
- 11.3 Sığortaçının ilkin razılığı əsasında üçüncü şəxslərin irəli sürdüyü tələblərdən müdafiə olunmaq və bu tələblərin tənzimlənməsi məqsədi ilə Sığortalının çəkdiyi bütün xərclər;

- 11.4 Sığortaçının təminat verdiyi və onun göstərişlərinə əməl edilməsi üçün zərərlərin azaldılması məqsədilə çəkilən zəruri, esaslandırılmış, ağılabatan və sənədləşdirilmiş xərclər;
- 11.5 Yuxarıda sadalanan bütün xərclərə münasibətdə Sığortaçıların məsuliyyətinin ümumi həcmi heç bir halda sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş müvafiq məsuliyyət həddini aşma bilməz.

Bölmə 3. SƏRNIŞİNLƏRİN VƏ SƏLAHIYYƏTLƏNDİRİLMİŞ SÜRÜCÜLƏRİN FƏRDİ QƏZA SIĞORTASI

Maddə 12. Sığorta müqaviləsi

Bu bölmə əsasında bağlanan Sığorta müqaviləsinə görə Sığortaçı, həmin Sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş sığorta haqqı müqabilində Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində Avtoneqliyyat vasitəsinin Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalar və 1-ci və 3-cü Bölmələrə aid olan Xüsusi İstisnalarda göstərilmiş səbəblərdən fərqli səbəblər üzündən qəza törətməsi nəticəsində Sığortalanmış şəxsin həyat və sağlamlığına ziyan dəyərsə və belə ziyan 1-ci və 3-cü Bölmələrə aid olan Xüsusi İstisnaların qüvvəsi altına düşməzsə, Sığortaçı Sığortalanmış şəxsə və ya onun varislərinə bu qaydaların 14-ci maddəsinə müvafiq olaraq zərərin əvəzini ödəyəcəkdir.

Maddə 13. 3-cü Bölməyə aid xüsusi istisnalar

Əgər Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu sığorta ilə aşağıda sadalananların nəticəsi olaraq Sığortalı şəxslərin ümumi əmək qabiliyyətini itirməsi və ya ölümü hallarına təminat verilmir:

- 13.1 İntihar və ya intihara cəhd və ya bilə-bilə özünə bədən xəsarəti yetirmə;
- 13.2 Avtoneqliyyat vasitəsinin idarə edən Səlahiyyətəndirilmiş sürücünün ruhi pozğunluq vəziyyətində olması;
- 13.3 İnsan həyatını xilas etmək məqsədi ilə edildiyi hallar istisna olmaqla, bilərəkdən özünü təhlükə altına atma.

Maddə 14. Sığorta ödənişi

Sığorta ödənişinin həcmi qəza nəticəsində alınan zədələrin ağırlığından asılı olaraq sığorta məbləğinin aşağıdakı faizlərini təşkil edir:

- 14.1 Ölüm halında – 100 %;

- 14.2 Fərdi qəzanın nəticəsi olaraq əmək qabiliyyətinin tam və daimi itirilməsi:

Hər hansı bir ətrafın (ayaq, pəncə, əl və ya bilək) itirilməsi.....	100 %
Hər iki gözdə görmə qabiliyyətinin tam itirilməsi.....	100 %
Çarpayı və ya əlil arabasına bağlılıqla nəticələnən iflic.....	100 %
Tam ruhi pozğunluq.....	100 %
Yuxarıda göstərilənlərdən başqa əmək qabiliyyətinin tam və daimi itirilməsi	100 %
Nitqin tam və bərpa olunmaz şəkildə itirilməsi.....	75 %
Hər iki qulaqda eşitmə qabiliyyətinin tam və bərpa olunmaz şəkildə itirilməsi.....	75 %
Bir gözün görmə qabiliyyətinin tam və bərpa olunmaz şəkildə itirilməsi.....	50 %
Bir qulaqda eşitmə qabiliyyətinin tam və bərpa olunmaz şəkildə itirilməsi.....	50 %
Budun və ya çiyinin tam hərəkətsizliyi.....	40 %
Dizin, dirsəyin və ya biləyin tam hərəkətsizliyi.....	25 %

- 14.3 Əgər fərdi qəzanın nəticələri sığorta olunmuş şəxsin həmin hadisənin baş verməsindən əvvəl mövcud olmuş hər hansı vəziyyəti və ya fiziki çatışmazlıqları səbəbindən ağırlaşarsa, həmin nəticələrə münasibətdə bu sığorta ilə həyata keçiriləcək ödəniş məbləği, belə ağırlaşmanın olmadığı hal üçün ödənilməli olan ağılabatan məbləğə bərabər olur.

- 14.4 Yuxarıda göstərilməyən bədən xəsarətləri nəticəsində əmək qabiliyyətinin hər hansı daimi itirilməsinə görə ödəniş sığorta olunanın məşğuliyyət növü nəzərə alınmadan yuxarıda göstərilmiş bədən xəsarətləri ilə müqayisədə onların ağırlıq dərəcələrinə müvafiq olaraq verilecəkdir.

- 14.5 Bu sığortanın əhatə etdiyi bir və ya bir neçə fərdi qəzaya münasibətdə Sığorta müqaviləsi üzrə bir Sığortalanmış şəxs üçün ödənilən məbləğ bir şəxs üçün müəyyən edilmiş Ümumi Sığorta Məbləğini aşma bilməz.

Maddə 15. Fərdi qəzanın nəticələrinin təzahür müddəti

- 15.1 Fərdi qəza anından 12 ay müddətində baş verən və həmin fərdi qəzanın səbəb olduğu bədən xəsarətinin nəticəsi olan ölüm, fərdi qəza nəticəsində baş verən ölüm sayılır.

- 15.2 Əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsinə görə ödənişlər, belə əmək qabiliyyətinin itirilməsinin fərdi qəza hadisəsinin nəticəsində baş vermiş olması, belə fərdi qəzanın baş vermə tarixindən 12 ay ərzində təzahür etməsi və 12 ay ərzində davam etməsi halında həyata keçirilir.
- 15.3 Əmək qabiliyyətinin daimi itirilməsi dedikdə, Sığortalanmış şəxsin hər hansı peşə fəaliyyətilə məşğul olmasına tam mane olan və 12 ay davam edən və bu müddətin bitməsindən sonra bərpa olunması mümkün olmayan əmək qabiliyyətinin itirilməsi başa düşülür.

Bölmə 4. SƏRNIŞİNLƏRİN VƏ SƏLAHIYYƏTLƏNDİRİLMİŞ SÜRÜCÜLƏRİN TİBBİ XƏRCLƏRİ

Maddə 16. Sığorta müqaviləsi

Bu Qaydaların «Sərnişinlərin və Səlahiyyətləndirilmiş sürücülərin Fərdi Qəza Sığortası» bölməsi üzrə sığorta təminatının Sığortalı tərəfindən əldə edilməsi şərtlə Sığortaçı Sığortalı ilə razılaşır ki, əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində Avtonəqliyyat vasitəsinin Bütün Bölmələrə aid olan Ümumi İstisnalarda və 1-ci və 3-cü Bölmələrə aid olan Xüsusi İstisnalarda göstərilmiş səbəblərdən fərqli səbəblər üzündən qəza törətməsi nəticəsində Sığortalanmış şəxsin həyat və sağlamlığına ziyan vurularsa, Sığortaçı Sığortalanmış şəxsə və ya onun varislərinə, belə qəzanın nəticəsində onların məruz qaldığı tibbi xərclərin əvəzini, həmin xərcləri təsdiq edən müvafiq sənədlərin Sığortaçıya təqdim edilməsi şərtlə ödəyəcəkdir.

Maddə 17. Sığorta ödənişi

- 17.1 Belə tibbi xərclər üçün bir nəfərə ödənilməli olan məbləğ bu qaydaların 3-cü Bölməsinə müvafiq olaraq Sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilmiş sığorta məbləğindən sığorta şəhadətnaməsinə uyğun müvafiq faizlə təyin olunur. Sığorta müqaviləsinin 3-cü və 4-cü Bölmələri ilə ödənilməli olan bir nəfərlik ümumi məbləğ Sığorta müqaviləsinin 3-cü Bölməsi üzrə sığorta müqaviləsində təsbit edilmiş bir nəfərlik ümumi sığorta məbləği ilə məhdudlaşır.
- 17.2 Lakin bu tibbi məsrəflər üçün Sığortalı başqa sığorta üzrə ödəniş almaq hüququna malikdirsə, Sığortaçı yuxarıda göstərilən hədlərə müvafiq olaraq yalnız belə ödəniş məbləği ilə ümumi tibbi xərclər arasındakı fərqə görə məsuliyyət daşıyır.

BÜTÜN BÖLMƏLƏRƏ AID OLAN ÜMUMİ QAYDALAR

Maddə 18. Sığortalının fəaliyyəti

- 18.1 Bu Qaydaların Sığortalıya aid olan bütün müddəaları Sığorta müqaviləsində göstərilmiş Səlahiyyətləndirilmiş sürücüyə və Sığortalanmış şəxslərə də eyni dərəcədə aid edilir.
- 18.2 Bu sığortanın məqsədləri üçün Sığortalının fəaliyyətinə qanuna, Sığorta müqaviləsinə, vəzifə təlimatlarına, etibarnaməyə və ya mövcud adətlərə müvafiq olaraq Sığortalının adından çıxış etmək üçün səlahiyyətləndirilmiş onun işçilərinin, vəzifəli şəxslərinin və digər nümayəndələrinin hərəkətləri də aid edilir.

Maddə 19. Sığorta təminatı

Bu Qaydaların yalnız Sığorta müqaviləsində göstərilmiş bölmələri üzrə verilmiş sığorta təminatı etibarlı hesab olunur.

Maddə 20. Tərəflərin hüquq və vəzifələri

20.1. Sığortaçının hüquq və vəzifələri:

- 20.1.1. Sığorta müqaviləsində qeyd olunan sığorta haqqını tələb edir;
- 20.1.2. Sığorta risklərini və bu risklərin istisnalarını müəyyən edir;
- 20.1.3. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməsini tələb edir;
- 20.1.4. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan vəzifələrin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
- 20.1.5. Sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına Sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməməsini tələb edir;
- 20.1.6. Sığortalının sığorta hadisəsi yaranmasına yönəldilən qərəzli hərəkətləri və ya sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayətlər törətməməsini tələb edir;
- 20.1.7. Sığortalının sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımi və mümkün tədbirləri görməsini tələb edir;
- 20.1.8. Sığorta obyektinə və hadisəsinə barəsində Sığortalıdan doğru və aydın məlumat verməsini tələb edir;
- 20.1.9. Bu qaydalarda öz əksini tapan vəzifələrin sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirməkdən imtina edir;
- 20.1.10. Sığorta hadisələri təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini həyata keçirir.
- 20.1.11. Bu qaydalarda qeyd olunan digər halların yerinə yetirir və ya yerinə yetirilməsini tələb edir.

20.2. Sığortalının hüquq və vəzifələri

- 20.2.1. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan vəzifələrin sığortaçı tərəfindən yerinə yetirilməsini tələb edir;
- 20.2.2. Sığorta hadisələri təsiri nəticəsində sığortalının əmlak mənafeələrinə dəyən zərərin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi miqdarında sığorta ödənişini tələb edir.
- 20.2.3. Bu qaydalarda qeyd olunan digər halların yerinə yetirir və ya yerinə yetirilməsini tələb edir.
- 20.2.4. Sığorta müqaviləsində qeyd olunan sığorta haqqını ödəyir;
- 20.2.5. Sığorta riskləri barədə sığortalıya məlumat verir;
- 20.2.6. Sığortalıdan riskinin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları sığortaçıya verir;
- 20.2.7. Sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırması üçün Sığortaçıya müvafiq şəraiti yaradır;
- 20.2.8. Sığorta hadisəsinin yaranması üçün qərəzli hərəkətlər və ya cinayətlər törətməməyə cəhd edir;
- 20.2.9. Sığortalı olmuş əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri görür;
- 20.2.10. Sığorta obyektinə və hadisəsinə barəsində Sığortaçıya doğru və aydın məlumat verir;

Maddə 21. Bütün bölmələrə aid olan ümumi istisnalar

Əgər Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa aşağıdakı halların nəticəsində ortaya çıxan istənilən zərərlərin bu sığorta ilə əvəzi ödənilmir:

- 21.1 Sığortalının qəsdli hərəkətləri;
- 21.2 İonlaşma, radiasiya və yaxud nüvə yanacağıının və ya nüvə tullantılarının istifadəsindən, həmçinin bu istisnanın məqsədləri üçün özünü dəstəkləyən hər hansı atom nüvəsinin parçalanması prosesini daxil edərək, nüvə yanacağıının alovlanmasıdan ortaya çıxan radioaktivlik nəticəsində ətraf mühitin çirkləndirilməsindən bilavastə yaxud dolayı yolla yaranan hər hansı məsuliyyət, zərər və ya ziyan;
- 21.3 Bu Qaydalara əsasən aşağıda göstərilən hər hansı bir hadisə nəticəsində hər hansı vəsatətin (tələbin) ortaya çıxması hallarında, Sığortalı bədbəxt hadisənin, itkinin, zərərin və ya məsuliyyətin (qanunvericiliyin tələblərinin bunu tələb etdiyi dərəcədə yerinə yetirilməsi halları istisna olmaqla) aşağıda göstərilən hər hansı hadisələrdən və ya onların nəticələrindən asılılığının, əlaqəsinin və onların nəticəsi olmamasını sübut etməlidir. Zəruri sübutların olmaması halında, Sığortaçı belə vəsatətə görə heç bir məsuliyyət daşımır;
- 21.4 Yuxarıda göstərilən hadisələrə daxildir: müharibə, düşmən ölkələrinin əməlləri, düşmən aktları, hərbi bənzər əməliyyatlar (müharibənin elan olunub-olunmamasından asılı olmayaraq), vətəndaş müharibəsi, qiyamlar, buntlar, tətilər, ictimai intizamsızlıqlar, əmək iğtişaşları, üsyanlar, inqilablar, hərbi və ya qəsbkar hakimiyyətin əməlləri, həbs qoyulma və ya müsadirə, yaxud bunları etməyə cəhd, və ya yuxarıda sadalanan hadisələrdən hər hansı birinin bilavasitə və ya dolayı nəticələri qanunsuz və ya qərəzli hərəkətlər vasitəsi ilə və ya hər hansı qanunsuz təşkilatın adından və ya onunla birlikdə hərəkət edən şəxslər tərəfindən törədilən aktların nəticəsində baş verən hadisələr.

Bu istisnanın məqsədləri üçün:

“qanunsuz təşkilat” terrorçuluq fəaliyyəti ilə məşğul olan və Sığorta müqaviləsinin ərazisində qanunla qadağan olunan təşkilatı özündə birləşdirən hər hansı təşkilatı bildirir;

“terrorçuluq” cəmiyyəti və ya cəmiyyətin hər hansı qrupunu qorxutmaq məqsədi ilə zor tətbiqi də daxil olmaqla, siyasi məqsədlərlə zor tətbiqi deməkdir.

- 21.5 Avtoneqliyyat vasitəsinin məcburi qanunsuz zəbt etmə halları istisna olmaqla Avtoneqliyyat vasitəsinin toksik, spirtli və narkotik sərxoşluq vəziyyətində olan Səlahiyyətləndirilmiş Sürücü tərəfindən idarə edilməsi;
- 21.6 Avtoneqliyyat vasitəsinin təlim məqsədilə, yaxud yarışlarda, sürət müsabiqələrində, sürət sınaqlarında, avtomobil rallilərində, icarə üçün, davamlılıq sınaqlarında, həmçinin avtoneqliyyat vasitələrinin satışı ilə bağlı hər hansı məqsədlə istifadə edilməsi;
- 21.7 Avtoneqliyyat vasitəsinin bu qaydalara əsasən Səlahiyyətləndirilmiş sürücü olmayan şəxs tərəfindən idarə edilməsi;
- 21.8 Sunami, zəlzələ və ya vulkan püskürməsi ;
- 21.9 Həddən artıq yükləmə və ya dartma da daxil olmaqla Avtoneqliyyat vasitəsinin onun texniki təyinatına uyğun gəlməyən məqsədlərlə istifadə edilməsi;
- 21.10 Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq, avtoneqliyyat vasitələrinin istismarının qadağan edilməsinə əsas verən nasazlıqları olan Avtoneqliyyat vasitəsinin istismar olunması;
- 21.11 Sığortalıya məxsus olan və ya ona etibar edilmiş, digər şəxslərə məxsus olan və Sığortalının məsuliyyət daşdığı iş və ya hər hansı digər təyinatlı paltarlara və Sığortalıya və ya digər şəxslərə məxsus olan digər əmlaka onların Avtoneqliyyat vasitəsinin daxilində və ya üzərində daşınması zamanı ziyan dəyməsi və ya həmin paltarların və ya əmlakın məhv olması və ya oğurlanması;

- 21.12 Avtoneqliyyat vasitəsinin hər hansı digər Avtoneqliyyat vasitəsinə yedəkləməsi zaman baş verən hər hansı zərər, xəsarət və ya yaranan məsuliyyət.
- 21.13 Avtoneqliyyat vasitəsinin hər hansı digər nəqliyyat vasitəsinə yüklənməsi və ya həmin nəqliyyat vasitəsindən boşaldılması və ya Avtoneqliyyat vasitəsinin hər hansı digər nəqliyyat vasitəsilə daşınması zamanı yaranan zərər və ya məsuliyyət;
- 21.14 atoneqliyyat vasitəsinin yüklənməsi və ya boşaldılması zamanı yaranan zərər və ya məsuliyyət;
- 21.15 Avtoneqliyyat vasitəsinin Sığortanın əhatə etdiyi ərazidən kənar istismar olunması halında. Sığortanın əhatə etdiyi ərazi, Sığortaçının bu barədə qabaqcadan xəbərdar edilməsi və onun yazılı formada razılığının alınması şərtlə genişləndirilə bilər.
- 21.16 Avtoneqliyyat vasitəsi, sığortalının sığorta müqaviləsinin bağlanması üçün müəyyən olunmuş ərizə formasında göstərdiyi məqsədlər üçün istifadə olunmadıqda ;
- 21.17 Avtoneqliyyat vasitəsinin hər hansı qeyri-qanuni ticarət, daşıma və ya cinayət məqsədilə istifadə edilməsi;
- 21.18 Xidmət və ya iş vaxtı baş verməsindən asılı olmayaraq, Avtoneqliyyat vasitəsinin Sığortalının ailə üzvləri, işçiləri və ya ona xidmət edən şəxslər tərəfindən qaçırılması, oğurlanması və ya bunlara cəhd edilməsi;
- 21.19 Avtoneqliyyat vasitəsinin təyyarələrin enib qalxdığı təyyarə limanı, aerodrom və ya hərbi bazanın ərazisində istifadə edilməsi;
- 21.20 Aşağıdakı məqsədlər üçün hər hansı Avtoneqliyyat vasitəsinə sahiblik, texniki xidmət, onun istismarı və saxlanması ilə əlaqədar baş verən istənilən zərər, xəsarət və yaranan məsuliyyət:
- nitroqliserin, dinamit və bunlara bənzər başqa partlayıcı maddələrin daşınması;
 - mayeləşdirilmiş neftin və ya neft məhsullarının tarasız daşınması;
 - maye, sıxılmış və ya qazabənzər formada kimyəvi maddələrin və ya qazların daşınması;
 - ictimai yollardan kənarada podratçının avadanlığı kimi istifadəsi.

Maddə 22. Sığorta haqqının ödənilməsi

Sığorta haqqı onun Sığortaçının bank hesabına daxil olduğu və ya Sığortaçı tərəfindən nağd ödəniş formasında alındığı gün ödənilmiş hesab olunur. Sığorta haqqı (və ya onun hər iki tərəfin razılaşdığı ilk hissəsi) Sığorta müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi andan etibarən 15 gündən gec olmayaraq Sığortaçıya ödənilməlidir. Başqa cür razılaşma olmadığı halda, sığorta haqqı (və ya onun hər iki tərəfin razılaşdığı ilk hissəsi) göstərilən müddət ərzində Sığortaçıya ödənilmədikdə, həmin müddət bitdiyi andan Sığorta müqaviləsi etibarsız sayılır. Sığorta haqqının müvafiq hissəsinin Sığorta müqaviləsində göstərilmiş müddət ərzində ödənilməməsi halında, tərəflərin başqa cür razılaşdığı hallar istisna olmaqla, Sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ödənilmiş hissəsinə müvafiq olan müddətin bitməsindən sonra öz qüvvəsini itirir.

Maddə 23. Valyuta haqqında qeyd-şərt

- 23.1. Sığorta məbləğlərinin, şərtsiz azadolma məbləğlərinin və tələblərin xarici valyuta ilə ifadə olunduğu hallarda, bütün ödənişlər ya Azərbaycan Respublikası Milli Bankının ödənişin həyata keçirildiyi tarixə olan rəsmi məzənnəsi əsasında Azərbaycan manatı, ya da Azərbaycan Respublikasının valyuta qanunvericiliyinə müvafiq olduğu hallarda hər hansı xarici valyuta ilə həyata keçirilə bilər.
- 23.2. Əgər sığorta ödənişinin verilməsi üçün əsas olan sənədlər Azərbaycan manatı və ya Sığorta müqaviləsinin valyutasından fərqli valyutada ifadə olunmuşdursa, Sığorta müqaviləsinin ifadə olunduğu valyutaya çevirmə Azərbaycan Respublikası Milli Bankının həmin sənədin buraxıldığı tarixə uyğun rəsmi məzənnəsi əsasında həyata keçirilir.

Maddə 24. Sığorta riskindəki dəyişikliklər

Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində Sığortalı Sığorta müqaviləsi bağlanan zaman Sığortaçıya bildirdiyi halların dəyişilməsi, həmçinin sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcək və ona məlum olan bütün digər hallarda baş verən dəyişikliklər, xüsusən də aşağıdakı hallar barədə Sığortaçıya təxirə salınmadan məlumat verməlidir:

- 24.1 İcarə, girov və ya hər hansı digər mülki-hüquq müqaviləsi əsasında Avtoneqliyyat vasitəsinin və/və ya onun əlavə avadanlığının üçüncü şəxslərə verilməsi;
- 24.2 Avtoneqliyyat vasitəsinə mülkiyyət hüququnun üçüncü şəxslərə keçməsi;
- 24.3 Sığortalanmış Avtoneqliyyat vasitəsinin sığorta hadisəsi olmayan hadisə nəticəsində ciddi zədələnməsi və ya məhv olması;
- 24.4 Avtoneqliyyat vasitəsinin ərizə formasında göstərilmiş məqsədlərdən fərqli məqsədlər üçün istifadə edilməsi;
- 24.5 Avtoneqliyyat vasitəsinin Dövlət Yol Polisi orqanlarında qeydiyyatdan çıxarılması və ya Avtoneqliyyat vasitəsinin Dövlət Yol Polisi orqanlarında təkrar qeydiyyatla salınması;
- 24.6 Avtoneqliyyat vasitəsinin qeydiyyat sənədlərinin itirilməsi, oğurlanması və ya dəyişdirilməsi;
- 24.7 Avtoneqliyyat vasitəsinin gövdəsinin və ya mühərrikinin dəyişdirilməsi;
- 24.8 Avtoneqliyyat vasitəsinin açaqlarının itirilməsi;
- 24.9 Sığorta müqaviləsinin şərtlərinə müvafiq olaraq, Səlahiyyətləndirilmiş sürücülərin siyahısında dəyişikliklərin edilməsi;
- 24.10 Sığortaçı sığorta riskinin artmasına gətirib çıxaran hallar haqqında məlumat əldə etdikdən sonra aşağıda göstərilən hərəkətləri etmək hüququna malikdir:

- 24.10.1 Sığorta müqaviləsinin şərtlərini və müddəalarını dəyişmək, və/və ya
- 24.10.2 əlavə sığorta haqqının ödənilməsinə tələb etmək, və ya
- 24.10.3 belə dəyişikliklərin baş verdiyi tarixdən Sığorta müqaviləsinə ləğv etmək.

Madde 25. İtkilərin qarşısının alınması və azaldılması

- 25.1 Bu sığorta ilə əhatə olunmasından asılı olmayaraq, Sığortalı artıq baş vermiş istənilən zərər, xəsarət və yaranmış məsuliyyətin azaldılması və gələcəkdə baş verə biləcək belə halların qarşısının alınması məqsədi ilə bütün ağılabatan və zəruri tədbirləri görməyə borcludur. Sığortalının belə tədbirləri görməməsinin birbaşa və ya dolayı nəticəsi olaraq baş vermiş istənilən zərər, xəsarət və yaranmış məsuliyyətə münasibətdə sığorta təminatı verilmir. Avtoneqliyyat vasitəsinə xilas etmə, bərpa etmə və ya onun qorunub saxlanması məqsədi ilə görülən bütün belə tədbirlər bütün maraqlı tərəflərin mənafeyi üçün həyata keçirilmiş hesab edilir və tərəflərdən heç birinin hüquqlarına təsir etmir.
- 25.2. Belə tədbirlərin görülməsi zamanı Sığortalı Sığortaçıdan aldığı bütün təlimatlara əməl etməlidir.

Madde 26. Sığortaçıya məlumat vermək və sığorta hadisəsini sübut etmək vəzifəsi

- 26.1. Sığortalı polis orqanlarını (oğurluq, qaçırma və ya vandalizm, həmçinin digər cinayət və ya inzibati xəta baş verməsinin ehtimal edilə bildiyi hallarda), o cümlədən yol polisini (yol nəqliyyat hadisəsi zamanı), sığorta müqaviləsi üzrə sığorta ödənişinin verilməsi üçün əsas ola biləcək hadisənin baş verməsi barədə xəbərdar olduğu və ya buna borclu olduğu tarixdən dərhal sonra, Sığortaçını, Sığortaçının təyin etdiyi assistans şirkətini və qanunvericiliklə tələb olunan hər hansı digər səlahiyyətli qurumları isə ağılabatan ən qısa müddətə hər bir halda ən gec 24 (iyirmi dörd) saat ərzində, bu haqda məlumatlandırılmalıdır.
- 26.2. Sığorta hadisəsi faktının mövcudluğunu və onun səbəb olduğu zərərin məbləğini sübut etmək vəzifəsi Sığortalının üzərinə düşür və Sığortalı qanunvericilik və formalaşmış təcrübə ilə tələb olunan sənədlər də daxil olmaqla Sığortaçını bütün zəruri sənədlərlə təmin etməlidir.
- 26.3. Avtoneqliyyat vasitəsinin oğurlanması və ya qaçırılması hallarda Sığortalı Sığortaçıya Avtoneqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsini və Avtoneqliyyat vasitəsinin açarlarını (bütün komplektləri) təhvil verməlidir. Sığortalı bunları Sığortaçıya təhvil vermədiyi təqdirdə səbəbləri göstərməklə yazılı surətdə izahat verməlidir.

Madde 27. Sığortacı tərəfindən nəzarət

- 27.1. Əgər sığortanın qüvvədə olduğu müddət ərzində Avtoneqliyyat vasitəsi məhv olarsa, və ya ona maddi ziyan dəyərsə, Sığortalı Sığortaçıya həmin avtoneqliyyat vasitəsi təmir edilməmişdən və maddi ziyanın fiziki sübutları itməmişdən əvvəl Avtoneqliyyat vasitəsinə yoxlamaq üçün lazım qədər vaxt və imkan verməlidir.
- 27.2. Sığortaçı sığorta hadisəsi və onun nəticələri ilə əlaqədar Sığortalının bütün hərəkətləri üzərində nəzarət etməli və sığorta ödənişinin həyata keçirilməsinə təsir edə bilən bütün məsələlər haqqında qərar qəbul etmək imkanına malik olmalıdır. Sığortalı Sığortaçının tələbi ilə ona imkan dairəsində kömək etməlidir. Sığorta hadisəsi ilə bağlı bütün rəsmi və qeyri-rəsmi təhqiqatlarda Sığortaçı öz hesabına Sığortalının maraqlarını təmsil və müdafiə etməyə haqlıdır. Sığortalı Sığortaçının ilkin razılığı olmadan onun məsuliyyətinin tanınmasına yönəlmiş hər hansı bir hərəkət edə, saziş bağlaya və ya vəd verə bilməz.

Madde 28. Zərərin qiymətləndirilməsi

- 28.1. Sığorta hadisəsi nəticəsində dəymiş zərərin miqdarını sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin, yaxud onların nümayəndəsinin təqdim etdiyi sığorta tələbi əsasında sığortaçı müəyyən edir.
- 28.2. Sığortaçı dəymiş zərəri müxtəlif üsullarla, o cümlədən zərər dəymiş predmetin və ya hadisə yerinin fiziki və texniki xüsusiyyətlərini müxtəlif vasitələrlə təyin etməklə, sxem və cizgilər tərtib etməklə, foto və video çəkilişlər aparmaqla, bilavasitə özü və ya sığorta qanunvericiliyininin tələblərini nəzərə almaqla təyin etdiyi sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən müvafiq şəxs vasitəsilə qiymətləndirilir.
- 28.3. Sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin sığortaçı tərəfindən qiymətləndirilməsi, habelə miqdarı barədə tərəflər arasında razılıq əldə edilmədikdə zərərin miqdarının qiymətləndirilməsi sığorta qanunvericiliyininin tələbləri nəzərə alınmaqla, təyin olunan müstəqil ekspert tərəfindən aparılır.
- 28.4. Sığorta hadisəsinin araşdırılması və zərərin qiymətləndirilməsi üçün təyin olunan müstəqil ekspertlər və sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxslər bununla bağlı sığortaçının malik olduğu bütün hüquqlardan istifadə edə bilərlər.
- 28.5. Əmlak sığortası müqaviləsi üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya üçüncü şəxs aşağıdakı hallar istisna olmaqla, zərər dəymiş əmlakı sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə sığortaçıya və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə təqdim etməlidir:
- 28.5.1. Zərərin qarşısının alınması və ya həcmnin azaladılması, sığorta hadisəsinin nəticələrinin aradan qaldırılması, yaxud digər fəsadlara səbəb olması, habelə zərər dəymiş əmlakın sonrakı itkiləri üçün təhlükə ehtimalına səbəb ola bilən nəzarətsiz halda qalmaması, başqa şəxslərin hərəkətinə və ya fəaliyyətinə mane olmaması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, o cümlədən bu məqsədlərlə əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılması zamanı zərər dəymiş əmlakın hadisədən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanması mümkün olmadıqda;
- 28.5.2. Sığortaçı sığorta hadisəsi barədə məlumatlandırıldıqdan 5 gün müddətində onun nümayəndəsi zərər dəymiş əmlaka baxış keçirmədikdə;
- 28.5.3. Digər hallarda zərər dəymiş əmlakın sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanmamasına sığortaçının yazılı razılığı olduqda.

Madde 29. Sığorta ödənişinin hesablanması

- 29.1. Sığorta müqaviləsində şərtsiz azadolma kimi göstərilmiş məbləğ Sığortaçı tərəfindən əsaslı kimi qəbul edilən hər bir sığorta vəsatətinin (tələbinin) və/və ya bir hadisə üzrə irəli sürülən bir neçə vəsatətin yekun məbləğindən çıxılır və Sığortaçı belə vəsatətin və ya vəsatətlərin şərtsiz azadolma məbləğinin çıxılmasından sonra qalan məbləği üçün məsuliyyət daşıyır.
- 29.2. Şərtsiz azadolma məbləğinin tətbiqindən əvvəl Sığortaçı tərəfindən əsaslı kimi qəbul edilən hər bir vəsatətə və ya eyni hadisə üzrə bir neçə vəsatətə münasibətdə ödəniləcək sığorta ödənişinin məbləği Sığorta müqaviləsinin müvafiq bölməsində göstərilmiş müvafiq sığorta məbləğini və məsuliyyət hədlərini aşmamalıdır.
- 29.3. Sığortalının üçüncü tərəfdən təminat alması halında, bu təminatın məbləği şərtsiz azadolma məbləğinin tətbiqindən əvvəl sığorta ödənişi məbləğindən çıxılmalıdır.
- 29.4. Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi tarixində sığorta haqqının tam ödənilməsi halında, Sığortaçı ödənilməmiş sığorta haqqının məbləğini sığorta ödənişinin məbləğindən çıxmaq hüququna malikdir.
- 29.5. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində həyata keçirilən sığorta ödənişinin ümumi məbləği Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hər bir sığorta hadisəsi üçün şərtsiz azadolma məbləğinin çıxılmasından əvvəl, Sığorta müqaviləsində göstərilmiş müvafiq sığorta məbləqlərini və məsuliyyət hədlərini aşmamalıdır.

Maddə 30. Sığorta ödənişindən sığorta haqqının tutulması

Sığorta ödənişinin ödənilməsi zamanı sığortaçı sığorta ödənişi məbləğindən sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq hüququna malikdir.

Maddə 31. Sığorta məbləğinin sığorta ödənişinə uyğun olaraq azalması

Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həmin müqavilə üzrə verilmiş sığorta ödənişi həcmində azalmış hesab olunur. Sığorta qanunvericiliyində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, bu zaman sığorta müqaviləsinə sığorta məbləğinin azalması ilə bağlı dəyişiklik etmək vacib deyil.

Sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği bərpa edilə bilər.

Maddə 32. Sığorta ödənişinin verilməsi

- 32.1. Qanunvericiliklə və bu Qaydalarla nəzərdə tutulmuş sığorta ödənişinin verməkdən imtina halları istisna olmaqla, Sığortaçı və yaxud Sığortaçının təyin etdiyi Assistans şirkəti sığorta hadisəsi ilə əlaqədar bütün sənədləri aldıqdan sonra 15 (on beş) gün ərzində ödəniş aparılmasının forması, qaydası və sair əlaqədar məlumatları əks etdirən ödəniş əsas verən sənədi (akt, razılaşma, protokol və s.) tərtib edir və razılaşdırmaq üçün bu sənədi, bundan sonra mətnə «Vəsətət edən» adlandırılacaq Sığortalıya və/və yaxud Sığortalanmış şəxsə, və/və yaxud Üçüncü şəxsə təqdim edir.
- 32.2. Vəsətət edən ödəniş əsas verən sənədi imzaladıqdan sonra, onu Sığortaçıya qaytarır və Sığortaçı bu sənədi aldığı gündən etibarən 15 (on beş) gün ərzində sığorta ödənişini həyata keçirir.
- 32.3. Sığorta ödənişinin verməkdən imtina halları olduqda, Sığortaçı hadisə ilə bağlı bütün sənədləri aldıqdan sonra 15 gün ərzində ödəniş verməkdən imtina qərarı barədə imtinanın səbəblərini göstərməklə Vəsətət edənə rəsmi məlumat verir.

Maddə 33. Subroqasiya

- 33.1. Sığorta hadisəsi nəticəsində Sığortalıya dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı malik olduğu hüquqlardan və vasitələrdən həmin ödənişi vermiş Sığortaçının istifadə etməsidir.
- 33.2. Əvəzi ödənilmiş zərərə görə Sığortalının dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı zərərin əvəzini ödəmək tələbi (iddiası) ilə bağlı hüququ sığorta ödənişini vermiş Sığortaçıya subroqasiya qaydasında onun verdiyi sığorta ödənişi məbləğində keçir.
- 33.3. Sığortalı sığorta ödənişini aldıqda, subroqasiya hüququnun həyata keçirilməsi üçün özündə olan bütün lazımi sənədlərlə Sığortaçını təmin etməlidir.
- 33.4. Sığortalı dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsə qarşı iddiadan və ya tələbi təmin edən hüquqlardan, yaxud lazımi sənədləri Sığortaçıya verməkdən imtina etdikdə, Sığortaçı sığorta ödənişi verməkdən dəymiş zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsədən subroqasiya qaydasında ala biləcəyi məbləğ həcmində azad edilir və lazımsız yerə verilmiş sığorta ödənişinin qaytarılmasını tələb edir.
- 33.5. Sığortaçı subroqasiya hüququndan zərərə görə məsuliyyət daşıyan üçüncü şəxsin özünə və (və ya) müvafiq sığorta hadisəsi ilə bağlı risklər üzrə həmin şəxsin məsuliyyətini sığortalamış Sığortaçıya, həmçinin qanunvericiliyə əsasən, dəyən zərərə görə sığortalı və ya faydalanan şəxs qarşısında maddi məsuliyyət daşıya bilən digər şəxsə qarşı istifadə edə bilər.
- 33.6. Əgər Sığortalı vurulmuş zərərlərə görə üçüncü şəxsədən zərərin əvəzini almışdırsa, Sığortaçı yalnız verilməli olan sığorta ödənişi məbləği ilə Sığortalının üçüncü şəxsədən aldığı məbləğ arasındakı fərqi ödəyir.

Maddə 34. Sığorta ödənişi barədə qərarın təxirə salınması

Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı mülki məsuliyyətin sığortası üzrə üçüncü şəxs barəsində, digər hallarda isə sığortalı və ya sığorta olunan barəsində həmin hadisənin baş verməsi ilə əlaqədar inzibati xəta üzrə iş və ya cinayət işi başlanarsa, sığortaçı müvafiq sığorta ödənişinin verilib-verilməməsi barədə qərarını səlahiyyətli orqanın bu iş üzrə yekun qərarından sonra qəbul edir.

Maddə 35. Sığorta ödənişini verməkdən imtina

Aşağıdakı hallarda Sığortaçı Sığortalıya sığorta ödənişini verməkdən imtina etməyə haqlıdır:

- 35.1. Sığortalının riskin dərəcəsini və yaxud sığorta hadisəsi ilə bağlı şəraiti müəyyən etmək üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan hallar və ya Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində bu hallarda baş verən dəyişiklər barədə bildiyi və ya bilməli olduğu məlumatları verməməsi və ya qəsdən yanlış məlumatlar verməsi;
- 35.2. Bu qaydalarda nəzərdə tutulan vəzifələrin yerinə yetirilməməsi ilə sığorta hadisəsi arasında əlaqənin olub-olmamasından asılı olmayaraq Sığortalının Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan belə şərtlərə əməl etməməsi;
- 35.3. Yerinə yetirilmədiyi təqdirdə sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcmnin artmasına gətirib çıxaran, Sığortalı tərəfindən Sığorta müqaviləsinə, bu Qaydalara və ya qanunvericiliyə əsasən ona həvalə edilən öhdəlik və şərtlərin yerinə yetirilməməsi. Bu halda Sığortaçının verməməyə haqlı olduğu sığorta ödənişinin məbləği, belə yerinə yetirilməmənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə və ya zərərin həcmnin artmasına təsir dərəcəsini müvafiq olmalıdır;
- 35.4. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına Sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi;
- 35.5. Sığortalının sığorta hadisəsi yaranmasına yönəldilən qərəzli hərəkətləri və ya sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayətlər törətməsi;
- 35.6. Sığortalının sığortalanmış əmlakın xilas edilməsi (qorunub saxlanması) və ya ona dəymiş zərərin azaldılması üçün lazımı və mümkün tədbirləri qəsdən görməməsi;
- 35.7. Sığorta obyektini və hadisəsi barəsində Sığortalının Sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi.³

Maddə 36. İkili (çoxqat) sığorta

- 36.1. Avtonəqliyyat vasitəsinin sığortasında sığorta məbləği həmin avtonəqliyyat vasitəsinin sığorta müqaviləsi bağlandığı andaki həqiqi dəyərindən - sığorta dəyərindən çox olduğu halda (ikili və ya çoxqat sığorta halında), həmin müqavilə sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olan hissəsində etibarsızdır.
- 36.2. Avtonəqliyyat vasitəsi sığortalı tərəfindən qanunsuz gəlir əldə etmək məqsədi ilə bir və ya bir neçə sığorta müqaviləsi əsasında onun həqiqi dəyərindən artıq məbləğə sığorta etdirildikdə, bu məqsədlə bağlanmış hər bir sığorta müqaviləsi bağlandığı andan etibarsız sayılır. Bu halda sığortalının qanunsuz gəlir əldə etmək məqsədi məhkəmə qaydasında sübut edilməlidir. (28)

Maddə 37. İcbari sığorta ödənişinin üstünlüyü və Təkrarsığorta

- 37.1. Bir sığorta hadisəsi üzrə dəyən zərərin və (və ya) yaranan itkilərin əvəzinin ödənilməsi üçün iki və ya daha çox sığorta müqaviləsi ilə bi və ya bir neçə sığortaçının öhdəlikləri yarandıqda əvvəlcə icbari sığorta müqavilələri üzrə sığorta ödənişləri verilməlidir. Bu zaman könüllü sığorta müqaviləsi bağlamış sığortaçı sığortalı (sığorta olunan və ya faydalanan şəxs) qarşısındakı öhdəliklərini öz istəyi ilə icbari sığorta müqaviləsi bağlamış sığortaçıdan əvvəl yerinə yetirə bilər.
- 37.2. Sığortalının Sığorta müqaviləsində əhatə olunan risklərlə bağlı zərərlər üçün digər Sığortaçı(lar)dan ödəniş almaq hüququ varsa, Sığortaçı zərəre görə Sığortalı qarşısında digər Sığortaçı(lar) ilə birgə, hər birinin məsuliyyət həddinə mütənasib olaraq məsuliyyət daşıyır.

Maddə 38. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi.

- 38.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:
 - 38.1.1 sığorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;
 - 38.1.2 qanunla müəyyən edilən hallar istisna olmaqla, sığortalı fiziki şəxs öldükdə və ya sığortalı hüquqi şəxs ləğv olunduqda;
 - 38.1.3 Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı olmayan sığorta olunan vəfat etdikdə, sığortalının onun başqası ilə əvəz olunması təklifinə sığortaçı etiraz etdikdə;
 - 38.1.4 sığortalanmış əmlak özgeninkiləşdirilərkən, sığortaçı sığortalının hüquq və vəzifələrinin əmlakın yeni mülkiyyətçisinə, sahibinə və ya istifadəçisinə keçməsinə etiraz etdikdə;
 - 38.1.5 sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
 - 38.1.6 sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirdikdə;
 - 38.1.7 sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
 - 38.1.8 sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda.
 - 38.1.9 qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.
- 38.2. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrdə sığortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirsə, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə sığortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

Maddə 39. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermə ilə bağlı xəbərdar etmə

- 39.1. Bu qaydaların 38-ci maddəsində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda, müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.
- 39.2. Sığorta qanunvericiliyində və ya könüllü sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş hallarda, həmçinin tərəflərin başqa cür razılaşmasına əsasən, sığorta müqaviləsinə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən, bu barədə bir tərəf digərinə ən azı 30 gün əvvəl (sığorta müqaviləsi beş ildən çox müddətə bağlanmış olduqda 60 gün, 3 aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5 iş günü əvvəl) tələbini əsaslandırıdığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

Maddə 40. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

- 40.1. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu

tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır.

- 40.2. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır.
- 40.3. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta haqqı (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) sığortalıya qaytarılmır.
- 40.4. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqından (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarından) az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.
- 40.5. Sığorta müqaviləsi bu qaydaların 38.2-ci maddəsində müəyyən edilmiş məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmaqla müqavilənin (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını, bu maddənin 3-cü və 4-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sığortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

Maddə 41. Marağın keçməsi

- 41.1. Avtonəqliyyat vasitəsinin satılması və yaxud ondan istifadə hüquqlarının digər şəxsə verilməsi halında, Sığortaçının razılığı olmasa, Sığorta müqaviləsi ilə verilən sığorta təminatı, alıcıya və ya Avtonəqliyyat vasitəsinə hüquqları alan hər hansı digər şəxsə aid edilmir. Bu halda Sığortaçı ilə Sığortalı və ya Avtonəqliyyat vasitəsi xeyrinə özgəninkiləşdirilən şəxs arasında yeni Sığorta müqaviləsi bağlanıla bilər.
- 41.2. Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində Sığortalı vəfat etdikdə, varislərin və ya icraçıların Sığortalının ölümündən keçmiş 30 gün müddətində Sığortaçı ilə razılaşdırılması halında, Sığorta müqaviləsi, həmin müqavilənin qüvvədən düşmə müddətinə qədər Sığortalının varisləri və ya miras qoyulan əmlakın üzərində nəzarəti həyata keçirən icraçılar üçün öz etibarlılığını saxlamağa davam edəcək.

Maddə 42. Məlumatın təhrif edilməsi və aldatma

Sığortalı və ya onun hər hansı nümayəndəsi Sığorta müqaviləsi və ya Sığortaçı və/və ya hər hansı digər Sığortaçı ilə bağlanmış və artıq öz qüvvəsini itirmiş Sığorta müqaviləsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən şərait və ya məlumatı gizlədər, yaxud təhrif edərsə, və ya bilə-bilə aldatma yolu ilə, belə aldatmanın zərərin həcmi və digər məsələlərə aid olmasından asılı olmayaraq, yalan vəsatət (tələb) irəli sürərsə, Sığorta müqaviləsi və bütün tələblər etibarsız hesab ediləcək.

Maddə 43. İş sirlərinin gizli saxlanması

Sığortaçı, sığorta etdirənə aid öyrənəcəyi iş sirlərini gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

Maddə 44. Mübahisələrin həlli qaydası

- 44.1. Sığorta müqaviləsi üzrə ortaya çıxan mübahisələr tərəflərin danışıqlar yolu ilə həll edilir.
- 44.2. Razılığa gəlinmədiyi təqdirdə mübahisələrə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti üzrə məhkəmədə baxılır.
- 44.3. Sığorta şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

Maddə 45. Müddət

Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta təminatının müddəti sığorta müqaviləsinin bağlandığı gün saat 24:00-dan başlanır və sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, sığorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat 24:00-da başa çatır.

Maddə 46. Sığortanın əhatə etdiyi ərazi

Tərəflərin başqa cür razılaşdığı və belə razılaşmanın Sığorta müqaviləsində təsbit olunduğu hallar istisna olmaqla, sığorta Azərbaycan Respublikasının ərazisini əhatə edir.

Maddə 47. Xüsusi şərtlər

- 47.1. Sığorta şəhadətnaməsində əsas şərtlərə və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə (klozlara) zidd olmayan xüsusi şərtlərdə yazıla bilər.
- 47.2. Sığorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklər qarşılıqlı razılaşma əsasında yazılı şəkildə rəsmiləşdirilir.

47.3. Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımi qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 48. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər.

- 48.1. Sığortalıya verilən sığorta şəhadətnaməsi;
- 48.2. Nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsi;
- 48.3. Nəqliyyat vasitəsinin idarə edilməsi üçün səlahiyyətli sürücü olduğunu təsdiq edən sənəd;
- 48.4. Səhhətə vurulan zərərle əlaqədar — müvafiq tibb sənədləri, ölüm halında isə ölüm haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti və vərəsəlik hüququnu təsdiq edən sənəd;
- 48.5. Əmlaka vurulan zərərin həcmi (məhv olunmuş əmlakın dəyəri) və zərərle əlaqədar birbaşa xərclər barədə sənədlər.
- 48.6. Sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə sığortaçıya ünvanladığı sığorta tələbi;
- 48.7. Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı qanunvericiliyə uyğun olaraq, hər hansı dövlət orqanına məlumat verilməlidirsə, həmin orqanın hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd;
- 48.8. Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, qanunvericiliyə uyğun olaraq araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarının belə hadisələrin baş verməsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənəd;
- 48.9. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan, sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan digər sənədlər.